

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-08-000 102
Бањалука, 09.12.2009. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као председника вијећа, Јанка Нинића и Драгослава Лукића, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца Ј. М. из Г., заступају га пуномоћници М. К. и М. Ђ. адвокати из Г. против тужене Општина Г. и РС, заступа их Правобранилаштво РС, Сједиште замјеника у Б. Л. ради накнаде штете, одлучујући по ревизији тужиоца против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-07-000 633 од 11. 09. 2007. године, на сједници одржаној дана 09.12.2009. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Градишци број П-535/05 од 22.01.2007. године одбијен је тужбени захтев тужиоца да му тужени на име накнаде штете за уништену кућу солидарно исплате 34.532,00 КМ са законском затезном каматом од 01.12.2006. године, па до исплате. Обавезан је да туженима накнади трошкове поступка у износу од 2.650,00 КМ у року од 30 дана.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-07-000 633 од 11.09.2007. године одбијена је жалба тужиоца против те првостепене пресуде, тако да је она у цјелини потврђена - уз образложење, којим се прихвата као правилан став првостепеног суда да је наступила застара предметног потраживања - у смислу одредаба члана 376. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, број 29/78, 39/85 57/89 и „Службени гласник Републике Српске“, број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04 – у даљем тексту: ЗОО) с обзиром на чињеницу да је штета настала дана 13.08.1992. године, а тужба у овој правној ствари поднесена 03.10.2005. године.

Благовременом и дозвољеном ревизијом тужилац оспорава законитост те другостепене пресуде због повреде одредаба парничног поступка и због прекорачења тужбених захтјева учињених у поступку пред другостепеним судом, истичући; да је другостепени суд чињенично стање утврдио противно одредбама члана 8. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 58/03, 85/03 и 63/07 – у даљем тексту: ЗПП) и тиме остварио повреду одредаба члана 209. тога

закона; да је у поступку пред првостепеним судом утврђено да је он власник непокретности уписаних у п.л. бр. 424 к.о. Г. и то к.ч. бр. 1333/3 зв...., на којој је била изграђена породична стамбена зграда површине 62 м²; да је у тој кући живио у заједничком домаћинству са својим родитељима, браћом и сестрама; да је она 13.08.1992. године запаљена и тако у потпуности уништена од стране униформисаних лица са ознакама припадности ВРС; да је још 1989. године отишао из Г. на привремени рад у Р., а потом даље у иностранство и није био у ситуацији да тужбу поднесе док се није вратио у Г. 2001. године; да отуда нема застаре предметног потраживања, па тако ни основа за примјену одредаба члана 376. ЗОО; да се за овакву врсту штете те одредбе не примјењују с обзиром да је она настала услјед акта насиља или терора; да је предметна кућа представљала његов дом, па да су нижестепени судови поврједили и одредбе члана 8. Европске конвенције о људским правима и члан 1. Протокола 1 уз ту конвенцију. Предлаже да се та пресуда укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

Размотривши ревизију и побјану пресуду по одредбама члана 241. ЗПП, као и цјелокупне списе предметне правне ствари, овај суд је одлучио као у изреци ове пресуде из слиједећих разлога:

Примјењујући одредбе члана 376. ЗОО о застари предметног потраживања, нижестепени судови су, по схваћању овог суда, беспотребно расправљали о томе када је тужилац за предметну штету дознао. Наиме, код неспорне чињенице да је она настала дана 13.08.1992. године, а да је тужба усљедила тек дана 03.10.2005. године, евидентно је да је и уз примјену одредаба о застоју застарјевања из члана 382. тачка 1. тога закона у периоду од штетног догађаја, па до 19.06.1996. године, протекао петогодишњи објективни рок застаре из члана 376. став 2. тога закона.

Међутим, овај суд налази да је тужбени захтјев неоснован и из разлога што тужена РС у вријеме штетног догађаја није имала својство друштвено-политичке заједнице, нити јој је било када признат статус државе по међународном праву. Чланом I став 3. Устава Босне и Херцеговине она је дефинисана као један од два ентитета из којих се састоји БиХ, па отуда отпада њена одговорност за ту штету по одредбама члана 180. став 1. ЗОО, које су тада биле на снази на основу члана 12. Уставног закона за провођење Устава Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 21/92). Наиме, тим одредбама је било предвиђено да за штету насталу, између осталог, уништењем имовине физичког лица усљед аката насиља или терора одговара друштвено-политичка заједница чији су органи по важећим прописима били дужни спријечити такву штету.

Тужена Општина Г. је у то вријеме имала статус друштвено-политичке заједнице, али је очигледно да у ратним условима, у којима је предметна штета настала, није била у могућности да спријечи њен настанак. На то указује и члан 28. став 1. Закона о измјенама и допунама ЗОО („Службени гласник РС број 17/93“), гдје су у ставу 1. и 3. члана 180. ЗОО ријечи „друштвено-политичка заједница“

замијењене рјечју „држава“. Органи и снаге којима је располагала тужена Општина Г. нису, према тадашњем стању ствари, биле довољне да у тадашњим ратним условима спријече овакве штетне догађаје, јер су за то биле потребне далеко јаче снаге којима располаже држава. Отуда, по оцјени овог суда, ни тужена Општина Г. није одговорна за предметну штету.

У вези ревизионих навода указује се и на слиједеће:

1. Првостепени суд није неправилно примијенио члан 8. ЗПП, јер чињенично стање у овој парници, битне за пресуђење, није ни спорно;
2. Ако се има у виду све што је речено у образложењу другостепене и ове пресуде, одбијањем тужбеног захтјева није поврјеђено тужиочево право на дом и имовину из члана 8. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода из члана 1. Протокола 1. уз ту конвенцију;
3. Тужилац не образлаже у чему се, по његовом мишљењу, огледа ревизиони разлог, означен као прекорачење тужбеног захтјева у поступку пред другостепеним судом. Међутим, код чињенице да је тај суд у цјелини потврдио првостепену пресуду, гдје таквог прекорачења нема, евидентно је да тај ревизиони разлог није остварен ни у поступку пред другостепеним судом.

Узгред, овај суд запажа да у списима предмета постоји рјешење Основног суда у Градишци бр. ДН-592/04 од 07.07.2004. године из којег произилази да је тужилац непокретности уписане у п.л. бр. 424 к.о Г., које се састоје од к.ч. 133/3 добио на поклон од С. Б. сина Х. из Г. на основу уговора од 12.05.2004. године, овјереног код тога суда под пословним бројем I-OV-397/04. Из тога би произилазило да он није био власник куће која је уништена у предметном штетном догађају дана 13.08.1992. године, па отуда остаје отворно и питање његове активне легитимације у овом спору.

Код таквог стања ствари, овај суд налази да не постоје разлози из члана 240. став 1.ЗПП због којих је ревизија изјављена. Такође налази да у проведеном поступку није било недостатака који би се односили на страначку способност и заступање странака у овом спору, па се отуда ревизија тужиоца одбија као неоснована на основу члана 248. ЗПП.

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарне
Амила Подрашчић